

Список використаних джерел

1. Попович Н. Ф. Особливості розвитку мовлення молодших школярів на уроках літературного читання / Н. Ф. Попович, Н. В. Лендел // Інноваційна педагогіка : науковий журнал. – Одеса, 2019. – Випуск 12. – Том 2. – С. 36-40.
2. Попович Н. Ф. Особливості формування в молодших школярів навичок виразного читання / Н. Ф. Попович, Г. Ю. Гудачок // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – Карпатська вежа, 2017. – №23 (18). – С. 87-95.
3. Попович Н. Ф. Роль інтерактивних методів навчання у розвитку вмій та навичок усної мовленнєвої діяльності молодших школярів / Н. Ф. Попович // Rozwoj i praktyka. Pedagogika : monografia pokonferencyjna. – Zakopane : Diamond trading tour, 2017. – С.35-38.
4. Попович Н. Ф. Формування навичок читання в молодших школярів / Н.Ф. Попович // Science, research, development. Pedagogy: monografia pokonferencyjna. – London : Diamond trading tour, 2018. – С. 13-16.
5. Сембер М. І. Особливості розвитку навичок правильного читання в учнів початкових класів / М. І. Сембер, Н. Ф. Попович // Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 25-26 жовтня 2018 року) / гол. ред. Т.Д. Щербан. – Мукачево : МДУ, 2018. – С. 349-351.

ПОПОВИЧ О.М.,
ДУБЮК В.Р.

Мукачівський державний університет, Україна

САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Особливості педагогічної діяльності як пізнавального процесу зумовлені не тільки соціально-педагогічними цілями, нормативними документами, вимогами суб'єктів педагогічного процесу, але й можливістю вільного самовизначення, правом вибору власної концепції педагогічної праці і відповідальністю за прийняте педагогічне рішення. Саморегуляція педагогічної діяльності надає їй нової якості, високий особистісний стандарт здійснення, збагачує суб'єктний досвід самоорганізації завдяки випереджувальному відображенню дійсності і нових форм самопізнання, самооцінки, самоаналізу і самоконтролю. Сформованість саморегуляції педагогічних дій розширює внутрішню свободу педагога, забезпечує можливість виявити свою самостійність. Аналіз наукових джерел показав, що існують різні бачення дослідниками феномену «саморегуляція», проте усі вони схилиються до того, що вона є невід'ємною умовою ефективної педагогічної діяльності. Розглянемо найбільш актуальні для нашого дослідження.

К.Абульханова-Славська визначає саморегуляцію як узгодження особистістю об'єктивних вимог навколишнього середовища з суб'єктивними можливостями активності [1, с.38]. Н. Пов'якель вважає, що саморегуляцію необхідно розглядати як професійно-важливу властивість, необхідну складову розв'язання завдань психологічної практики. Дослідниця визначає саморегуляцію як індивідуально створену систему дій, заснованих на Я-концепції особистості і виступає засобом

або системою засобів самосвідомості та самоорганізації з метою успішного вирішення завдань [3, с.95].

Саморегуляція педагогічної діяльності (СРПД), на думку В.Чайки, – це процес, зумовлений організаційно-педагогічними, соціально-психологічними та особистісними чинниками, під впливом яких майбутній вихователь може самостійно здійснювати цілепокладання, моделювання умов протікання діяльності, програмувати власні педагогічні дії, здійснювати їх корекцію і самоаналіз, корегувати свої психологічні можливості і стани відповідно до вимог професійної діяльності, на основі чого реалізовувати пізнавальні інтереси та потреби, розвивати інтелектуальні та особистісні якості, самоорганізовувати та впорядковувати дії, засоби і способи діяльності. Оскільки СРПД – це процес аналізу, пошуку, вибору, зіставлення, порівняння й оцінки різних варіантів навчання й виховання дітей, то його, як вважає науковець, необхідно характеризувати як системний мислительний процес [4, с.142].

На основі результатів аналізу психолого-педагогічної літератури та емпіричних матеріалів, В.Чайкою визначено структуру СРПД майбутнього вихователя ЗДО, яка відображає єдність особистісних і діяльнісних виявів феномена як органічно взаємозалежних підсистем. Першу підсистему становить особистість вихователя як суб'єкта діяльності, його психологічні особливості, професійні цінності, емоційно-вольова сфера, досвід, які формуються у процесі онтогенезу. Друга підсистема – це структурно-функціональні компоненти СРПД (ціннісно-цільовий, моделювальний, дидактико-технологічний та оцінювально-корекційний). Автором встановлено, що структурні компоненти досліджуваного феномена є сукупністю педагогічних цінностей, оволодіння якими забезпечує їх особистісну значущість. Системний підхід до вивчення структури СРПД як у статичній (усталена структура педагогічної теорії), так і в динамічній (рух дидактико-технологічних знань і вмінь, що забезпечують саморегуляцію об'єктів педагогічної діяльності) дає змогу визначити мотиви цієї діяльності, її зміст і логіку [4, с.144].

Для нашого дослідження актуальною є думка І.Ісаєва про те, що саморегуляція є вельми важливим аспектом професійної діяльності. Це здатність керувати власним психічним станом і поведінкою, з тим, щоб оптимальним чином діяти в складних педагогічних ситуаціях. Психологічні основи саморегуляції містять у собі управління пізнавальними процесами (сприйняттям, увагою, мисленням, пам'яттю, мовою), а також управління поведінкою, емоціями, діями – реакціями на виниклу ситуацію [2, с.93].

Зазначимо також, що саморегуляція у професійній педагогічній діяльності проявляється у здатності педагога встановлювати відповідність між окремими компонентами, запитами цієї діяльності і власним потенціалом особистості в конкретних ситуаціях її реалізації. Як наслідок, у якості необхідних умінь педагога виступають уміння визначати або усвідомлено сприймати мету освітньої діяльності, відповідно до мети аналізувати і створювати систему значущих умов, складати послідовну програму дій, оцінювати кінцеві та проміжні результати, зіставляти їх із заданими та суб'єктивними критеріями успішності діяльності, на основі оцінки виробляти необхідні корективи.

Отже, саморегуляція надає педагогічній діяльності нової якості, забезпечує високий особистісний стандарт здійснення, збагачує суб'єктний досвід самоорганізації завдяки випереджувальному відображенню дійсності і нових форм самопізнання, самооцінки, самоаналізу і самоконтролю. Сформованість саморегуляції педагогічних дій розширює внутрішню свободу педагога, забезпечує можливість виявити свою самостійність, креативність.

Список використаних джерел

1. Абульханова-Славская К.А. Деятельность и психология личности / К.А. Абульханова-Славская. – М., 1980. – 237 с.
2. Исаев И.Ф. Профессионально-педагогическая культура преподавателя: Учеб. Пособие для студ. Высш. Заведений / И.Ф. Исаев. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 208 с.
3. Повьякель Н.И. Профессиогенеза саморегуляции мышления практического психолога / Н.И. Повьякель: Монография. – М., 2003. – 295 с.
4. Чайка В. Психолого-педагогічні умови підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти до саморегуляції професійної діяльності в процесі навчання у закладах вищої освіти / В. Чайка // Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування: колективна монографія / за ред. В. В. Чайки, О. І. Янкович. – Тернопіль: Осадца Ю. В., 2019. – С.137-155.

ПОСТРИГАЧ Н.

Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
ім. Івана Зязюна НАПН України

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ТУРЕЧЧИНІ

Важливість педагогічної освіти для підготовки кваліфікованих вчителів, відкритих для змін та інновацій, доведена багатьма зарубіжними експертами. У цьому контексті Туреччина також ініціювала акредитацію педагогічних факультетів на основі стандартів. Зокрема, у 1982 році усі заклади підготовки вчителів для кожного рівня турецької системи освіти були зібрані під дахом університетів. Це мало значний вплив на турецьку систему освіти, наприклад, покращення статусу педагогічної професії, проведення досліджень, пов'язаних з науковим аспектом педагогічної освіти в університетах, а також академічну додипломну підготовку вчителів. Однак, як наслідок спеціалізації, навчання на педагогічних факультетах ставало дедалі академічнішим та ігнорувало певні знання та навички, які вчителі повинні використовувати у викладанні в школах. Отже, вчителі почали працювати в більш академічних середніх школах, натомість менша увага приділялася учителям початкових шкіл. Як наслідок, у 1990-х рр. потреба в учителях початкової школи, які відповідатимуть вимогам якості сучасної освіти, швидко зростає, тому, щоб її задовольнити, Рада вищої освіти у 1997 році провела деякі реформи в педагогічній освіті, зокрема педагогічних факультетів. Останні взяли на себе місію з підготовки вчителів дошкільних закладів, початкових та середніх шкіл. З іншого боку, існують інші альтернативні шляхи підготовки вчителів середньої школи, наприклад, отримання ступеня магістра в освітніх, соціальних та наукових інститутах за недослідницькою магістерською програмою підготовки галузевих вчителів середньої школи [2, с. 40–41].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>